

ΕΚΘΕΣΗ Γ ΛΥΚΕΙΟΥ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ

Τη φωτιά της δημιουργίας δεν την συντηρούν οι φυλακισμένοι φύλακες της κληρονομιάς των νεκρών, ούτε οι λογικοί και πραχτικοί που περπατούν πάντα στα σίγουρα και αποφεύγουν να κάνουν ένα βήμα εκεί που το έδαφος κουνιέται κάτω από τα πόδια τους, ούτε οι ήρεμοι επιστήμονες οι φορτωμένοι σοφία μα χωρίς μακρινά οράματα και καμιά ανησυχία στην ψυχή, ούτε οι μικροί φιλόδοξοι, που έταξαν ως σκοπούς της ζωής τους, τους **επαίνους των πρεσβυτέρων**, την κοινωνική υπόληψη κι ένα τιμητικό αζίωμα. Είναι γεμάτοι τέτοιους ανθρώπους οι δρόμοι της Αθήνας κι ωστόσο η Ελλάδα δε δημιουργεί, η Ελλάδα δεν πραγματοποιεί τίποτα όμορφο. Η Ελλάδα -ας πω την τρομερή λέξη- δεν επιδιώκει τίποτα το μεγάλο. Τη φωτιά την συντηρούν οι **ανυπόταχτοι**, οι ανικανοποίητοι, οι **τυχοδιώκτες** της ψυχής και τους πνεύματος, οι άνθρωποι που τους σέρνει το **πλεόνασμα** των δυνάμεών τους, πιο μακριά από τους ορίζοντες και πιο υψηλά από το επίπεδο του πλήθους. Τη συντηρεί ο Άσωτος Υιός. Αν αυτός λείψει, ο τόπος σας όσο κι αν τον νοικοκυρέψετε δε θα αξίζει πολλά.

Αλίμονο στην Ελλάδα, αν στηρίζει το μέλλον της μονάχα στις άμορφες μάζες των φρόνιμων παιδιών. Το ιδανικό τους είναι μια ήρεμη και γλυκιά μεσημβρινή Ελβετία, **υπόδειγμα** τάξης, άνεσης και **μακαριότητας**, χωρίς καμιά αγωνία, κανένα μεγάλο όνειρο, καμιά τρέλα, καμιά δημιουργική πνοή. **Μα είναι δυνατό να καταντήσει Ελβετία αυτή η χώρα του Οδυσσέα;**

Μερικοί μάλιστα ρίχνουν στο κράτος τις μεγαλύτερες ευθύνες για την κατάσταση. Είναι νομίζω μεγάλη παρεξήγηση των πραγμάτων να περιμένει κανείς από το Κράτος να δημιουργήσει πνευματική ζωή. Ούτε οι Ακαδημίες δημιουργούν λογοτεχνία, ούτε τα Πανεπιστήμια σκέψη, ούτε τα Εθνικά Θέατρα θεατρική κίνηση. Τα επίσημα ιδρύματα παρακολουθούν (συνήθως με καθυστέρηση μιας γενεάς) τη δημιουργία που συντελείται αυθόρμητα στον ελεύθερο αέρα. Τη μελετούν, τη σχολιάζουν, τη διατηρούν στα αρχεία τους. Είναι οι αποθήκες της πνευματικής ζωής. Όταν το Κράτος φιλοδοξεί να παίξει τον πρώτο ρόλο στην πνευματική κίνηση, τα κάνει όλα θάλασσα. Το ελεύθερο πνεύμα το μεταβάλλει σε πνεύμα της πολιτικής σκοπιμότητας και την τέχνη την καταντά γραφειοκρατία. (...) Τα μόνα καθήκοντα του Κράτους είναι να συγχρονίσει την **αναχρονιστική** εκπαίδευσή μας και να σέβεται την ελευθερία της σκέψης. Ας μην του ζητούμε περισσότερα γιατί υπάρχουν πιθανότητες πως θα μας κάνει να μετανοήσουμε.

Πάρτε στην τύχη μερικά από τα σημερινά έντυπα, στίχους, αφηγήσεις, συζητήσεις ιδεών. Τι θα συναντήσετε σχεδόν παντού; Ανία, απογοήτευση, νοσταλγία των περασμένων, μοιρολατρία, **ηττοπάθεια**. Μπορώ να αναφέρω εδώ λόγια των πιο

φωτισμένων ανθρώπων της Ελλάδας, που μοιάζουν κραυγές ναυαγών. Τι ανάγκη να προσπαθήσουμε, να αγωνιστούμε, να ζήσουμε, αφού «**τίποτα δεν μπορεί να γίνει στο Ρωμέικο**»;». Τέτοιο είναι το δίδαγμα που εξάγεται από τα λόγια των περισσοτέρων πνευματικών οδηγών μας. Η σπουδαιότερη ασχολία τους είναι να καταστρέφουν τις ελπίδες των νεωτέρων τους και να συντηρούν το μαρασμό της Ελλάδας. Δεν έχω όρεξη να τους κατηγορήσω. Είναι φυσικό να μην περιμένουν τίποτα από το μέλλον οι άνθρωποι που είδαν όλα τα όνειρά τους να **εξευτελίζονται**... Κι είναι επίσης φυσικό ότι αυτοί οι νικημένοι, που έπαυσαν να πιστεύουν στον εαυτό τους, δεν επιτρέπουν στους άλλους να έχουν περισσότερη αυτοπεποίθηση.

Είμαστε τσακισμένοι, μαραμένοι, χαμένοι μεσ' στον **κυκεώνα**¹ της σύγχρονης ζωής. Κανείς δεν περιμένει κάτι καλό από την Ελλάδα. Καμιά ελπίδα δεν χαράζει πουθενά. Η στιγμή αυτή είναι βέβαια μια θαυμάσια στιγμή.

(Γιώργος Θεοτοκάς, «Ελεύθερον Πνεύμα», εκδόσεις Εστία, 1929)

Ασκήσεις:

1) Να εκφωνήσετε την περίληψη του κειμένου στην τάξη σας (100-120 λέξεις). 25 μονάδες

2) Να κρίνετε σημειώνοντας Σωστό ή Λάθος αν το περιεχόμενο των παρακάτω προτάσεων συμφωνούν με το νόημα του κειμένου:

A. Από την Ελλάδα λείπει το «νοικοκύρεμα».

B. Κατά τον συγγραφέα είναι κρίμα που η Ελλάδα δεν μοιάζει στην Ελβετία.

Γ. Το κράτος δεν μπορεί να παράγει πνευματικό έργο.

Δ. Οι πνευματικοί άνθρωποι αποτελούν μια ελπίδα για το μέλλον του τόπου.

E. Ο συγγραφέας κλείνει το κείμενο του με μια προτροπή.

10 μονάδες

3) Να βρεθούν η δομή και ο τρόπος ανάπτυξης της 3^{ης} παραγράφου. 6 μονάδες

---

¹ πολύ περίπλοκη και μπερδεμένη κατάσταση, συνονθύλευμα ανόμοιων πραγμάτων, που δύσκολα οργανώνονται σε σύνολο.

4)

- «*Μα είναι δυνατό να κατακτήσει Ελβετία αυτή η χώρα του Οδυσσέα;*»

Να δικαιολογηθεί η χρήση ερωτηματικού.

- «*τίποτα δεν μπορεί να γίνει στο Ρωμέικο;*»

Να δικαιολογηθεί η χρήση εισαγωγικών. 4 μονάδες

5) Το κείμενο είναι δοκίμιο. Να καταγράψετε τρία χαρακτηριστικά που το αποδεικνύουν με παραπομπές στο κείμενο. Επίσης να εντοπίσετε τον τρόπο πειθούς στην 1^η παράγραφο. 5 μονάδες

6) αξίωμα: Να χρησιμοποιήσετε τη συγκεκριμένη λέξη σε τρεις φράσεις-προτάσεις με διαφορετική κάθε φορά σημασία. 3 μονάδες

7) Να βρείτε για τις παρακάτω λέξεις ένα συνώνυμο: **αναχρονιστική, ηττοπάθεια, πλεόνασμα, μακαριότητας, ανυπόταχτοι, επαίνους, τυχοδιώκτες**. 7 μονάδες

ΕΚΘΕΣΗ: «Είμαστε τσακισμένοι, μαραμένοι, χαμένοι μεσ' στον κυκεώνα της σύγχρονης ζωής. Κανείς δεν περιμένει κάτι καλό από την Ελλάδα. Καμιά ελπίδα δεν χαράζει πουθενά. Η στιγμή αυτή είναι βέβαια μια θαυμάσια στιγμή.». Η διαπίστωση αυτή φαντάζει επίκαιρη, όμως διατυπώθηκε το 1929. Όπως και τότε, έτσι και σήμερα στην Ελλάδα η αμφισβήτηση των πνευματικών ανθρώπων αλλά και της νεολαίας είναι αμυδρή, ο συμβιβασμός με το «σύστημα» σχεδόν άνευ όρων και ο δημιουργικός οίστρος αγγίζει μεμονωμένες περιπτώσεις ατόμων ή μικρών ομάδων οι οποίοι πάνε ενάντια στο ρεύμα της εμπορευματοποίησης, αλλά και στην «παραδοσιακή» λογική του «βολέματος».

α) Πού πρέπει πρωτίστως να στοχεύσει η αμφισβήτηση της νέας γενιάς στη χώρα μας, σε ποια προβλήματα και νοσηρά φαινόμενα;

β) με ποια πνευματικά «όπλα» πρέπει να εφοδιαστεί η νέα γενιά, για να αναμετρηθεί με την Ελλάδα του χθες και έτσι να προοδεύσει η χώρα;

Να απαντήσετε στα παραπάνω ερωτήματα σε ένα άρθρο που θα δημοσιευτεί στην τοπική εφημερίδα του δήμου σας. (500-600 λέξεις) 40 μονάδες

ΑΡΕΙΜΑΝΙΟ
ΔΙΚΤΥΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΩΝ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ